

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานวิชาการตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เต็มศักยภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการคิด และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ คำนึงสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา ได้ทันโลก ทันเหตุการณ์ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผลได้ดั่งนั้น จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ ในการจัดการศึกษาที่เป็นเงื่อนไขปัญหา ทั้งในด้านปัจจัยในการทำงานเช่น อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ งบประมาณและในด้านกระบวนการที่สำคัญ คือ กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศและกระบวนการบริหาร ซึ่งการบริหารจัดการเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกสนับสนุน ประสานงาน นิเทศควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549:27) สรุปไว้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วจะให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องของการศึกษานี้จะมีการเน้นหนักและวัดมาตรฐานอย่างจริงจัง โดยไม่ยอมให้คุณภาพลดลง ซึ่งในส่วนของประเทศไทยก็มีความพยายามที่จะทำเช่นนั้น โดยมีกฎหมายการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มีการกำหนดสาระต่างๆ ไว้ดีมาก จนหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ได้มาเก็บเกี่ยวข้อมูลดีๆ จากพระราชบัญญัติฉบับนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศของเขา แต่สำหรับประเทศไทยกลับไม่ได้นำกฎหมายดังกล่าวมาสู่การปฏิบัติเพื่อคุณภาพของลูกหลานไทยเท่าที่ควร ทั้งที่พระราชบัญญัติฉบับนี้เกิดจากการรวมพลังของทุกฝ่ายจากการประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบแรกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) พบว่า มีโรงเรียนประมาณ 15,000 โรงเรียน ยังไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่ถือว่าสาหัสมากและจากการประเมินรอบสองพบว่าบางโรงเรียนทั้งที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนักก็ยังไม่ผ่านการประเมินทั้ง 14 มาตรฐาน ซึ่งให้เห็นว่าที่ประเมินรอบแรกไปแล้วไม่

มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอะไร แสดงว่าไม่มีการใส่ใจกันเลย ดังนั้นถึงเวลาที่รัฐต้องเอาจริงเอาจังช่วยเหลืองบประมาณและต้องประกาศเป็นวาระแห่งชาติซึ่งต้องทำโดยเร็วที่สุด ถึงแม้เราจะมีกฎหมายการศึกษาแต่ถ้ารัฐบาลไม่สนใจไม่ใส่ใจหรือไม่จริงจังกับเรื่องการศึกษาการปฏิรูปการศึกษาก็คงไม่มีวันสำเร็จได้ ดังนั้น คนที่สำคัญที่สุดที่จะผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาสำเร็จได้ก็คือรัฐบาล ซึ่งไม่ว่าพรรคไหนจะมาเป็นรัฐบาลก็ขอให้มีความจริงจัง จริงใจและให้ความสำคัญมากกว่านี้

ปัจจุบันการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้สถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติและมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข วัฒนธรรมพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากลควบคู่กันไป ดังนั้น สถานศึกษาต้องคิดหาวิธีการและแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางดำเนินการในการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการและการวิจัยและด้านระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ

โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ ปีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 95 โรงเรียนจำนวนครูทั้งสิ้น 1,721 คน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 35,393 คน ในปีการศึกษา 2548 กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ได้นำเสนอข้อมูลในภาพรวมของผลสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (National Test:NT) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำเสนอเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	วิชาภาษาไทย	เฉลี่ยร้อยละ	46.18
	วิชาคณิตศาสตร์	เฉลี่ยร้อยละ	45.07
	วิชาวิทยาศาสตร์	เฉลี่ยร้อยละ	55.93
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	วิชาภาษาไทย	เฉลี่ยร้อยละ	49.97
	วิชาคณิตศาสตร์	เฉลี่ยร้อยละ	44.14
	วิชาวิทยาศาสตร์	เฉลี่ยร้อยละ	42.75
	วิชาภาษาอังกฤษ	เฉลี่ยร้อยละ	34.47

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบว่าครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
3. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

ผู้วิจัยจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำเสนอให้สถานศึกษานำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจำแนกเป็นการบริหาร หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร ทางวิชาการ การบริหารงานวิจัยและพัฒนา การบริหารโครงการทางวิชาการ การประกันคุณภาพ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ และการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีพื้นที่ในการศึกษา คือ เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ซึ่งครอบคลุม 3 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอสันกำแพง อำเภอดอยสะเก็ด และ กิ่งอำเภอแม่ออน

3. ตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในที่นี้จำแนกเป็น ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตระหนักรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจตรงกัน การวิจัยครั้งนี้ได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

ความคิดเห็น หมายถึง ทักษะที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ทางการสอนของโรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

สถานภาพส่วนตัว หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนเกี่ยวกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน วิชาการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งจำแนกออกเป็นการบริหาร หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร

ทางวิชาการ การบริหารงานวิจัยและพัฒนา การบริหารโครงการทางวิชาการ การประกันคุณภาพ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ และการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง จำนวนนักเรียนในโรงเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คน ถึง 300 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

สมมติฐานทางการวิจัย

ครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 แตกต่างกัน